

NORGES HØYESTERETT

Den 10. juni 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Bergh og Østensen Berglund i

HR-2021-1260-U, (sak nr. 21-079348STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Sigurd Jørgen Klomsæt)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Bernt Olav Bryge
politiadvokat Hans Olav Røyr)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens avvisning av begjæring om omgjøring av delvis ankenektelse.
- (2) Aust-Agder tingrett avsa 13. mars 2020 dom, som for straffekravet har slik domsslutning:
  - «1. A, født 00.00.1976, frifinnes for tiltalens post III e, III f, III l, III v, III aa, III ai, IV aa, V, X k, X l, XI d, XI e, XI f, XII a, XII b, XV, XVI a, XVI b og XVII.
  2. A, født 00.00.1976, dømmes for overtredelse av
    - Straffeloven (2005) § 408
    - Straffeloven (2005) § 408, jfr. § 16
    - Straffeloven (2005) § 391, jf. § 390
    - Straffeloven (1902) § 271, jf. § 270 første ledd nr 1, jf. annet ledd
    - Straffeloven (1902) § 271, jf. § 270 første ledd nr 2, jf. annet ledd
    - Straffeloven (2005) § 372, jf. § 371 bokstav a
    - Straffeloven (2005) § 372, jf. § 371 bokstav b
    - Straffeloven (1902) § 278
    - Straffeloven (2005) § 221
    - Bokføringsloven § 15 første ledd første punktum, jf. § 7 første ledd og straffeloven (2005) § 392, jf. bokføringsloven § 15, jf. § 7 første ledd
    - Forurensningsloven § 78 annet ledd første straffalternativ, jf. § 7 første ledd
    - Straffeloven (1902) § 185 annet ledd og straffeloven (2005) § 361 første ledd bokstav a
    - Straffeloven (1902) § 185 annet ledd og straffeloven (2005) § 361 første ledd bokstav a jfr. § 15
    - Straffeloven (2005) § 361 første ledd bokstav b
    - Straffeloven (2005) § 266

Vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24 første ledd første punktum

til fengsel i 4 – fire – år. I straffen fragår 89 – åttini – dager for utholdt varetekt, jfr. straffeloven § 83. Dommen er en tilleggsdom til Aust-Agder tingretts dom av 9. januar 2017, jfr. straffeloven § 82. Straffeloven § 79 bokstav a er anvendt.

3. A, f. 00.00.1976 dømmes til å tåle inndragning av 625 000 – sekshundreogtjuefemtusen – kroner, jfr. straffeloven § 67 første ledd.

...

16. A, født 00.00.1976 dømmes til tap av retten til å drive selvstendig næringsvirksomhet, retten til å være daglig leder eller inneha annet ledende stilling i noe selskap samt retten til å sitte i noe selskaps styre for et tidsrom av 4 – fire – år, jf. straffeloven 56.»

- (3) A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for samtlige pådømte forhold, med unntak av tre av postene i tiltalen. Anken gjaldt videre rettsanvendelsen, saksbehandlingen, straffutmålingen, idømmelsen av rettighetstap og erstatnings- og inndragningskrav.

- (4) Agder lagmannsrett fattet 3. juli 2020 beslutning med slik slutning:

«Anken som gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalepostene I a og b og XIII henvises til ankeforhandling.

Anken som gjelder lovanvendelsen og saksbehandlingen for tiltalens post I b stilles i bero.

Anken som gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalepostene II, III, IV, VI, VII, IX, X, XI, XIV og XVI c nektes fremmet.

Anken som gjelder lovanvendelsen for tiltalepostene III og IV, med unntak av post IV a, henvises til ankeforhandling.

Anken som gjelder lovanvendelsen for tiltalepostene II, IV a, X og XI nektes fremmet.

Anken som gjelder saksbehandlingen for tiltalens post VI nektes fremmet.

Anken som gjelder inndragning henvises til ankeforhandling.

Straffutmålingen ved ankebehandlingen skjer på grunnlag av det faktum tingretten har funnet bevist for de tiltaleposter hvor anken over bevisbedømmelsen ikke er henvist til ankeforhandling.»

- (5) A anket over lagmannsrettens ankenektelse. Ved Høyesteretts kjennelse 4. august 2020 ble anken forkastet.

- (6) Ved brev 24. mai 2021 begjærte A omgjøring av lagmannsrettens beslutning 3. juli 2020.

- (7) Agder lagmannsrett avsa 27. mai 2021 kjennelse med slik slutning:

«Omgjøringsbegjæringen avvises.»

- (8) Lagmannsretten la til grunn at begjæringen ikke var fremsatt «innen rimelig tid», og derfor måtte avvises uten nærmere prøving.
- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og lovanvendelsen. Det er anført at kjennelsen ikke er tilstrekkelig begrunnet. Det var feil av lagmannsretten å legge til grunn tiden alene som avgjørende for hva som er «rimelig tid». Det skulle vært tatt hensyn til alvor, karakter og omfang av påberopte feil og mangler. Dette er ikke drøftet av lagmannsretten, og en slik lovtolkning lagmannsretten legger opp til har ikke hjemmel i lov og er i strid med Grunnloven § 98 og EMK artikkel 6 nr. 1. Det foreligger flere forsvarerfeil i saken som ikke skal komme A til skade. Det er lagt ned følgende påstand:
- «Prinsipalt: Tingrettens dom med hovedforhandling oppheves.
- Subsidiært: Omgjøringsbegjæringen tas til følge.
- Subsidiært: Saken hjemvises til full og ny behandling i lagmannsretten.»
- (10) *Påtalemyndigheten* har anført at det ligger utenfor ankeutvalgets kompetanse å oppheve tingrettens dom, og har utover det ingen merknader til anken. Det er lagt ned følgende påstand:
- «1. Anken avvises hva gjelder pkt. 1
2. Anken forkastes for pkt. 2 og 3.»
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget har full kompetanse i saken, jf. blant annet Rt-2012-1468 avsnitt 18.
- (12) Innledningsvis peker ankeutvalget på at lagmannsretten begikk en saksbehandlingsfeil ved ikke å gi A adgang til å uttale seg om det aktuelle avvisningsgrunnlaget før avgjørelsen ble truffet. Ettersom utvalget mener avgjørelsen må oppheves på annet grunnlag, er det imidlertid ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette.
- (13) Det følger av straffeprosessloven § 321 tredje ledd andre punktum at lagmannsrettens ankenektelser kan omgjøres til gunst for siktede når særlige grunner foreligger. Utover dette angir ikke bestemmelsen nærmere vilkår for når den kan påberopes. Høyesteretts ankeutvalg har imidlertid oppstilt visse kriterier for når det kan fremsettes en omgjøringsbegjæring etter at straffedommen er blitt rettskraftig, jf. Rt-2009-955 avsnitt 5. Omgjøring må i slike tilfeller begjæres innen rimelig tid etter at straffedommen ble rettskraftig, og de forhold som påberopes må omfattes av samme ankegrunner som den opprinnelige anken.
- (14) Lagmannsrettens avvisning i saken her er basert på avgjørelsen fra 2009, og etterfølgende praksis med samme faktum. I dette tilfellet er imidlertid ikke straffesaken rettskraftig avgjort. Dommer i straffesaker har ikke partiell rettskraft. Den omstendighet at tiltalte ikke lenger kan bruke rettsmidler mot deler av avgjørelsen, medfører ikke at skyldspørsmålet for disse postene kan anses rettskraftig avgjort så lenge andre deler av straffesaken fortsatt står til behandling. Det er derfor uriktig når lagmannsretten har likestilt en delvis ankenektelse med en rettskraftig avgjørelse. Så lenge lagmannsretten ikke har avsagt dom i saken, kan den behandle en begjæring om omgjøring, jf. Rt-2013-1458 avsnitt 25.

- (15) Feilen er ikke uttrykkelig anført av A, men utvalget kan etter straffeprosessloven § 385 tredje ledd andre punktum ta opp saksbehandlingsfeil som ikke er påberopt hvis det må antas at feilen kan ha innvirket på avgjørelsens innhold. I denne saken har lagmannsretten ikke vurdert innholdet i begjæringen, slik at vilkårene i straffeprosessloven § 385 tredje ledd andre punktum er oppfylt. På dette grunnlag finner utvalget at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (16) Utvalget vil avslutningsvis bemerke at det følger av straffeprosessloven § 321 tredje ledd at omgjøring bare kan skje dersom «særlige grunner» foreligger. Når ankenektelsen allerede har vært undergitt ankebehandling, skal det i praksis svært mye til for at dette vilkåret er oppfylt, jf. Rt-2013-1458 avsnitt 25, hvor det også vises til rettens ansvar for sakens fremdrift.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)